

# Høringsnotat

**Forskrift om endring i forskrift 16. desember 2021 nr. 16 om tilskudd til frivillig aktivitet på forsvars- og sikkerhetsområdet**

Utkast per 10.12.11.2025

## **Innhold**

|          |                                                        |          |
|----------|--------------------------------------------------------|----------|
| <b>1</b> | <b>Innledning.....</b>                                 | <b>3</b> |
| <b>2</b> | <b>Bakgrunn .....</b>                                  | <b>3</b> |
| <b>3</b> | <b>Departementets forslag .....</b>                    | <b>4</b> |
| <b>4</b> | <b>Økonomiske og administrative konsekvenser .....</b> | <b>8</b> |
| <b>5</b> | <b>Forslag til endring i lov om... ..</b>              | <b>9</b> |
| <b>6</b> | <b>Forslag til forskrift om... ..</b>                  | <b>9</b> |

## 1 Innledning

Forsvarsdepartementet (FD) sender med dette på høring forslag om endring i forskrift 16. desember 2021 nr. 3738 om tilskudd til frivillig aktivitet på forsvars- og sikkerhetsområdet, heretter kalt tilskuddsforskriften.

Forslagene i høringsnotatet knytter seg til tilskudd til veteranorganisasjoner og veteranprosjekter i forskriften kapittel 3. Forslagene er en oppfølging av Regjeringens tiltaksplan for anerkjennelse og ivaretagelse av veteraner (2024-2028), heretter referert til som tiltaksplanen. Tiltak 18 i tiltaksplanen handler om revidering av tilskuddsordningen for veteranorganisasjoner og veteranprosjekter.

I forbindelse med arbeidet har Forsvarsdepartementet (FD) vært i kontakt med Forsvaret som er tilskuddsforvalter av denne tilskuddsordningen, samt de tre største tilskuddsmottakerne, Norges veteranforbund for internasjonale oppdrag (NVIO), Veteranforbundet SIOPS – Skadde i internasjonale operasjoner (SIOPS) og Veteran møter veteran (VmV). Det har blitt avholdt et informasjonsmøte hvor veteranorganisasjonene fikk informasjon om arbeidet og hvor de ble invitert til å komme med egne innspill til revisjonen. Forsvaret som tilskuddsforvalter har også sendt inn et innspill til revisjonsarbeidet. Innspillene er basert på de erfaringene som Forsvaret og veteranorganisasjonene har gjort seg i årene siden tilskuddsforskriften trådte i kraft

Både Forsvaret og organisasjonene er enige om at tilskuddsordningens målgruppe bør åpnes for flere kategorier veteraner, slik tiltak 18 gir anvisning på. De er også enige om at det er behov for å stramme inn kravene til hvem som kan søke støtte etter ordningen og kriteriene for tildeling av driftsstøtte.

## 2 Bakgrunn

Forsvaret har i mange år tildelt tilskudd til det frivillige arbeidet på veteranområdet. Siden 2020 har ordningen vært formalisert gjennom tilskuddsforskriften. Forsvaret har forvaltet denne tilskuddsordningen på vegne av FD siden 2015, og har etter hvert fått lang erfaring i hvordan ordningen fungerer.

Tiltak 18 i tiltaksplanen lyder:

*Regjeringen vil revidere retningslinjene for tilskudd, herunder formål og rekkevidde, slik at veteraner fra internasjonale operasjoner og internasjonal innsats, ivaretagelse av og aktiviteter for veteraners familier og bekjentgjøring av veteraners kompetanse ivaretas i tilskuddsordningen*

I det følgende vil departementet kommentere innholdet i Tiltak 18, samt redegjøre for endringene som foreslås i forskriften. FD har, i samråd med Forsvaret, valgt å komme med forslag til endringer som ikke direkte er nevnt i tiltaksteksten, men som etter vår oppfatning bør vurderes.

De foreslåtte endringene relaterer seg kun til tilskuddsordningen for veteranorganisasjoner og veteranprosjekter som er hjemlet i kapittel 3 i tilskuddsforskriften. De øvrige tilskuddsordningene som reguleres av den samme forskriften, vil ikke bli berørt her.

### 3 Departementets forslag

#### Åpne tilskuddsordningen for nye målgrupper

Av tiltak 18 framgår det for det første at tilskuddsordningen bør åpnes opp for nye grupper. I dag er formålet med tilskuddsordningen å legge til rette for aktivitet for veteraner fra internasjonale operasjoner, jf. tilskuddsforskriften § 1 bokstav b. Internasjonale operasjoner er definert som bruk av militære styrker i utlandet for å skape, bevare eller gjenopprette fred og stabilitet, jf. forsvarsloven § 3 bokstav c. Organisasjoner eller prosjekter for andre personellkategorier enn veteraner fra internasjonale operasjoner, vil i dag få avslag på sine søknader, og de vil som regel heller ikke kunne få tildelt støtte etter forskriften kap. 2 om tilskudd til andre typer frivillige organisasjoner.

Tradisjonelt har veteransatsningen vært forbeholdt veteraner fra internasjonale operasjoner slik dette er definert i forsvarloven § 3 c. De senere årene har det blitt færre oppdrag i internasjonale operasjoner, mens stadig flere har gjort annen type tjeneste utenfor Norge. De fleste tjenestegjør under kategorien *internasjonal innsats* som i Forsvaret er definert som militære operasjoner i utlandet, normalt i rammen av NATO og på NATOs territorium.<sup>1</sup> Det er anslått at over 10.000 personer har tjenestegjort i slike oppdrag<sup>2</sup>. De siste årene har stadig flere tilbud for veteraner også blitt åpnet for veteraner fra internasjonal innsats, slik at de ulike tilbudene i Forsvaret til veteraner nå også er tilgjengelige for denne gruppen. Som eksempel kan nevnes tilbud om oppfølging, tilgang til Forsvarets veteransenter, veterankort og Forsvarets veterantreff. Alle de tre veteranorganisasjonene som har gitt innspill til arbeidet, har uttrykt ønske om at personell fra internasjonal innsats inkluderes i målgruppen for tilskuddsordningen.

Departementet slutter seg til at tilskuddsordningen bør følge de endringene som er gjort på andre områder og åpne opp for organisasjoner for veteraner fra annen type internasjonal tjeneste. I forskriften kan dette gjøres ved at man omformulerer formålsbestemmelsen i § 1, bokstav b.

Det er ikke alltid konsekvent hva slags stillingshjemmel personellet plasseres i når de tjenestegjør ute. Departementet mener at tilskuddsordningen bør favne bredt og foreslår å definere målgruppen som *de som har tjenestegjort for Forsvaret i en internasjonal operasjon, internasjonal innsats eller lignende virksomhet i utlandet*. Dette er den samme målgruppen som i forskrift 7. august 2024 nr. 1924 om tilskudd til doktorgradsprosjekter innenfor veteranrelatert forskning § 1, også omtalt i tiltaksplanen tiltak 25. At

---

<sup>1</sup> HR-bestemmelsen vedlegg A.

<sup>2</sup> Regjeringens tiltaksplan for anerkjennelse og ivaretagelse av veteraner (2024-2028).

målgruppene er den samme etter de to forskriftene, vil etter departementets syn bidra til forutsigbarhet og harmonisering av tiltakene med hjemmel i tiltaksplanen. Departementet understreker at det kun er virksomhet i utlandet som omfattes av målgruppen.

### **Ivaretagelse av og aktiviteter for veteraners familier**

Tiltak 18 nevner også at tiltak for veteraners familier skal ivaretas i tilskuddsordningen. Departementet har vurdert om det er behov for å endre tilskuddsforskriften for å sikre dette.

Svært mange av de prosjektene og aktivitetene som i dag får støtte fra tilskuddsordningen, er aktiviteter og tilbud til barn og familier av veteraner. Ett av vurderingskriteriene i § 7, som det skal legges vekt på ved vurderingen av søknadene, omfatter barn og familie. Fokuset på familie varierer mellom de ulike veteranorganisasjonene, og hvilke prosjekter som får innvilget støtte avhenger av hva det faktisk søkes om. De fleste organisasjonene som får prosjektstøtte har minst ett eller flere tilbud til barn og familier. Forsvaret opplyser i sitt innspill at denne type aktiviteter er noe som blir prioritert når søknadene vurderes.

Departementet mener at hverken ordlyden i forskriften, eller den praksis som nå føres ved vurderingen av søknaden, er til hinder for å prioritere tiltak for barn og familier. Forskriften § 7 gir det nødvendige rommet for skjønn, og departementet kan ikke se at det er nødvendig å endre forskriften på dette punktet.

### **Bekjentgjøring av veteraners kompetanse**

Tiltak 18 nevner også at bekjentgjøring av veteraners kompetanse skal ivaretas i tilskuddsordningen. Det fremkommer at det er et ønske at veteranorganisasjonene i større grad bidrar til å gjøre veteranenes kompetanse attraktiv blant andre frivillige organisasjoner. Som eksempel trekkes arbeidet med ivaretagelse av flyktninger frem.

Det er ikke meningen at tilskuddsordningen skal støtte tiltak for flyktninger i regi av veteranorganisasjonene. Dette kun er et eksempel på at veteraner kan bruke sin kompetanse i andre frivillige organisasjoner, f. eks. de som jobber med flyktninger.

Departementet legger til grunn at det ikke menes at tilskuddsordningen med hjemmel i forskriften skal brukes til å finansiere ivaretagelse av flyktninger. Dette er noe som faller langt utenfor dagens formålsbestemmelse, og vil gjøre at mye av potten som bevilges hvert år, vil gå til andre tiltak enn tiltak for veteraner.

### **Andre endringer - krav til organisering**

Vilkårene for å få innvilget tilskudd etter dagens forskrift avhenger i stor grad av at organisasjonen eller prosjektene det søkes støtte til, oppfyller formålsbestemmelsen i § 1 bokstav b, jf. tilskuddsforskriften §§ 6 første ledd bokstav b og andre ledd bokstav a. Formålsbestemmelsen fungerer som et inngangsvilkår, der det vurderes om organisasjonens formål og virksomhet,

eller prosjektene det søkes støtte til, oppfyller formålet med tilskuddsordningen. Dersom søknaden ikke gjør det, er det ikke nødvendig å vurdere om de øvrige vilkårene for tilskudd er oppfylt. Å knytte formålsbestemmelsen opp til vurderingen av søknaden på denne måten, sikrer at tilskuddet brukes på de organisasjonene og prosjektene som midlene er bevilget til.

For å få innvilget driftsstøtte etter dagens regler må organisasjonene være en frivillig organisasjon, registrert i Frivillighetsregisteret, med en formålsbestemmelse og virksomhet som ivaretar formålet med tilskuddsordningen, jf. tilskuddsforskriften § 6 første ledd bokstav a og b. Videre må organisasjonen ha løpende administrative utgifter, ha budsjett, årsregnskap og årsmelding og tilfredsstillende økonomikontroll, jf. tilskuddsforskriften § 6 første ledd bokstav c og d. Disse inngangsvilkårene er viktige for å sikre at det er en reell organisasjon som mottar midlene.

Utover dette stilles det ingen krav til hvordan organisasjonen skal være bygd opp og drevet for å kunne motta driftsstøtte. Det stilles ingen krav til at det skal være medlemmer i organisasjonen, at organisasjonen skal ha et overordnet organ i form av årsmøte/generalforsamling, eller at den skal være representert ved et valgt styre. Flere av organisasjonene som mottar støtte i dag, har ikke registrerte medlemmer. Både Forsvaret, NVIO og SLOPS tar opp i sine innspill at det bør stilles krav om medlemmer i organisasjonene som skal få støtte etter forskriften.

Forsvaret skriver i sitt innspill at i organisasjoner uten medlemmer kan det være uklart hvem som er den øverste myndigheten i organisasjonen, og hvem som har møte- og stemmerett på årsmøtet. Dette kan åpne opp for organisasjoner der noen få personer bestemmer hvordan organisasjonen skal driftes og hvor det ikke er en reell påvirkningsmulighet for dem som bruker tilbudene. En viktig demokratisk mekanisme i frivillige organisasjoner er at det er medlemmene som bestemmer. Krav til medlemmer vil videre sikre organisasjonene en viss inntekt i form av kontingent, noe som vil minske behovet for tilskudd.

Departementet foreslår derfor å innta følgende kriterier i § 6 første ledd bokstav a til d, som setter krav til medlemmer, drift og oppbygging av de organisasjonene som mottar støtte:

- a. er registrert i Frivillighetsregisteret.
- b. har medlemmer
- c. drives på ideelt og ikke-kommersielt grunnlag, hvor eventuelle overskudd tilfaller organisasjonen eller andre samfunnsnyttige formål
- d. har vedtekter som viser at de har en uavhengig, selvstendig, demokratisk oppbygging som sikrer at alle medlemmer har lik møte-, tale- og forslagsrett, stemmerett og rett til å la seg velge til representant

Departementet har ved utarbeidelsen av forslaget sett hen til forskrift 18. januar 2022 om tilskudd til frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner og forskrift 1. januar 2023 nr. 122 om tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner, som begge har regler om krav til organisering av tilskuddsmottakerne. Forslaget er i stor grad basert på forskrift om tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner.

Flere av organisasjonene som mottar støtte etter tilskuddsforskriften kapittel 3, mottar i dag kun prosjektstøtte. Disse tildelingene kan i noen tilfeller utgjøre flere hundretusen kroner. Dette tilsier at kravene til organisering av tilskuddsmottakerne også bør gjelde ved tildeling av prosjektstøtte. Medbestemmelse og demokratiske prinsipper bør være et krav for alle organisasjoner uansett hvilken type eller hvor stort tilskudd de får.

### **Andre endringer - strengere krav ved tildeling av driftsstøtte**

I dag er utmålingen av driftsstøtte basert på en skjønnsmessig vurdering. Departementet mener at det er behov for å kontrollere størrelsen på driftstilskuddene som tildeles, og foreslår derfor at det innføres noen terskler for tildelingen av støtte til drift, se § 6 i forslaget.

Det kan være grunn til å unnta svært små organisasjoner fra muligheten til å få driftsstøtte. I organisasjoner med under 10 medlemmer er driftsutgiftene lave, og kontingenten fra medlemmene bør dekke det som trengs for driften. Dette vil typisk være organisasjoner som er i oppstartsfasen, eller som det ikke er særlig interesse rundt. Departementet foreslår derfor et krav i forskriften § 6 andre ledd bokstav e om at organisasjoner som mottar driftsstøtte må ha minst ti betalende medlemmer.

Departementet mener videre at det kun er organisasjoner med minst 100 betalende medlemmer, som bør få driftsstøtte på over 500.000, - kroner. Organisasjoner som har medlemmer i denne størrelsesorden vil ofte ha behov for et sekretariat eller lignende til å drifte organisasjonen, og vil dermed også ha større driftskostnader enn mindre organisasjoner. Det er et fåtall av tilskuddsmottakerne som i dag har over 100 medlemmer.

Dette innebærer at organisasjoner med mellom 10 og 99 betalende medlemmer maksimum vil kunne motta 500.000, - kroner i driftsstøtte. De fleste av de mellomstore organisasjonene som får driftsstøtte i dag, faller innenfor denne rammen.

Organisasjoner som søker om driftsstøtte må kunne dokumentere at de oppfyller kravene til betalende medlemmer. I forslaget til ny § 6 tredje ledd er det inntatt en regel om hva som regnes som betalende medlem og hvordan dette skal dokumenteres.

### **Særlig om paraplyorganisasjoner**

Blant veteranorganisasjonene finnes det såkalte paraplyorganisasjoner som ikke har enkeltpersoner som medlemmer, men andre veteranorganisasjoner. Det foreslåtte kravet til minst ti medlemmer vil gjøre at denne type organisasjoner faller utenfor. Det er derfor inntatt i forslaget til § 6 andre ledd

bokstav e at denne type organisasjoner kan få driftsstøtte dersom de består av minst tre medlemsorganisasjoner.

Forutsetningen er at disse medlemsorganisasjonene oppfyller kravene til medlemmer og organisering i § 6. Dvs. at de må ha et demokratisk styre, ha minst ti betalende medlemmer hver osv. For å få tildelt støtte på over 500.000,- kroner må medlemsorganisasjonene til sammen ha minst 100 medlemmer.

### **Andre endringer –prosjektstøtte**

I tilskuddsforskriften kapittel 2 som gjelder tilskudd til andre frivillige organisasjoner, er det i § 4 fjerde ledd bokstav c inntatt et unntak for prosjekter eller aktiviteter som dupliserer eller konkurrerer med Forsvarets egen virksomhet. De to tilskuddsordningene i kapittel 2 og 3 skal gjenspeile hverandre, og departementet mener at dette unntaket også må gjelde for prosjektstøtte til veteranorganisasjonene. Departementet presiserer at det samme gjelder for tiltak som må anses for å være en del av Forsvarets oppfølgingsansvar. Denne type tiltak skal ikke dekkes av tilskuddsmidler.

Departementet har foretatt en forenkling av teksten i § 7 andre ledd, men det er ingen materielle endringer i innholdet i bestemmelsen.

### **Andre endringer - ny frist for søknader**

Søknadsfristen for tilskudd er 1. juni året før tildelingsåret, jf. § 9 første ledd. Departementet har fått tilbakemeldinger om at flere organisasjoner synes at søknadsfristen kommer tidlig. Tilbakemeldingene går ut på at fristen gjør det vanskelig å planlegge aktiviteten for det kommende året, og at forutsetningene mange ganger endrer seg når det har gått en tid.

Departementet forslår derfor å utsette søknadsfristen fra 1. juni til 1. september året før tildelingsåret. Rapporteringsfristen foreslås endret tilsvarende.

### **Andre endringer - overgangsregler**

Dersom de foreslått kravene om organisering og medlemmer blir vedtatt, vil søkerne trenge noe tid til å tilpasse seg disse. Departementet ønsker at søkerne skal få nok tid til å få på plass det som trengs for å tilpasse seg forskriftens krav, og at departementet skal få tilstrekkelig tid til å informere om endringene.

Vi foreslår derfor en overgangsregel som sier at forskriften vil gjelde fra tilskuddsåret 2027 (med søknadsfrist 1. september 2026).

For å gi organisasjonene tid til å opprette medlemslister, gis det for tilskuddsåret 2027 unntak fra regelen om at betalende medlemmer skal være registrert innen 31. desember året før. For det første tildelingssåret er det nok at disse er innmeldt innen søknadsfristen 1. september.

## **4 Økonomiske og administrative konsekvenser**



Forslaget antas å ikke har noen nevneverdige administrative konsekvenser. Det forventes et noe høyere antall søkere når man åpner opp for nye typer organisasjoner, men det antas at antallet vil være lavt og mulig å håndtere for tilskuddsforvalter. Dette kan imidlertid endre seg dersom det kommer et stort antall søknader.

En slik potensiell økning av søkermassen vil bli håndtert innenfor rammen av tilskuddsordningen, jf. Forsvaret kapittel 1720, post 71.

## 5 Forslag til endring i lov

Forskriften er hjemlet i Stortingets årlige budsjettvedtak

## 6 Forslag til forskrift om endring i forskrift 16. desember 2021 nr. 16 om tilskudd til frivillig aktivitet på forsvars- og sikkerhetsområdet

§ 1 bokstav d skal lyde:

veteranorganisasjoner og veteranprosjekter i kap. 3 er å stimulere til økt aktivitet for og ivaretagelse av de som har tjenestegjort for Forsvaret i *en internasjonal operasjon, internasjonal innsats eller lignende virksomhet, i utlandet* eller til aktivitet som fremmer kunnskap om og engasjement for denne gruppen

§ 6 skal lyde:

§ 6 Hvem og hva det kan tildeles tilskudd til

Forsvaret kan tildele driftsstøtte og prosjektstøtte til frivillige organisasjoner som

- a. *er registrert i Frivillighetsregisteret.*
- b. *har medlemmer*
- c. *drives på ideelt og ikke-kommersielt grunnlag, hvor eventuelle overskudd tilfaller organisasjonen eller andre samfunnsnyttige formål*
- d. *har vedtekter som viser at de har en uavhengig, selvstendig, demokratisk oppbygging som sikrer at alle medlemmer har lik møte-, tale- og forslagsrett, stemmerett og rett til å la seg velge til representant*

Driftsstøtte kan tildeles til en søker som har

- a. løpende administrative utgifter
- b. en formålsbestemmelse og virksomhet som er i samsvar med tilskuddsordningens formål i § 1 bokstav b
- c. et eget budsjett, årsregnskap og årsmelding
- d. tilfredsstillende økonomikontroll
- e. *minst ti betalende medlemmer eller består av minst tre organisasjoner som oppfyller kravene i første og andre ledd..*

Driftsstøtte kan ikke tildeles til en søker som mottar driftsstøtte etter kapittel 2. *Driftsstøtte over 500.000,- kroner kan tildeles til søkere som har minst 100 betalende medlemmer.*

*Med betalende medlem regnes en person som pr. 31. desember året før søknadsåret, frivillig og individuelt har meldt seg inn i organisasjonen, står i medlemsregisteret, har betalt kontingent, har adresse i Norge og har fulle demokratiske rettigheter i organisasjonen. Søker skal føre et medlemsregister som minst skal inneholde navn, adresse og informasjon om betalt kontingent.*

Prosjektstøtte kan tildeles til en søker som har tilfredsstillende økonomikontroll og kan dokumentere at prosjektet

- a. ivaretar formålet i § 1 bokstav b
- b. har god budsjettbalanse
- c. har andre inntektskilder eller inkluderer frivillig egeninnsats

Det tildeles ikke tilskudd til

- a. akademisk forskning
- b. forfatterstipend
- c. museumsdrift og drift og vedlikehold av Forsvarets utrangerte materiell
- d. *prosjekter eller aktiviteter som dupliserer eller konkurrerer med Forsvarets egen virksomhet, eller som er en del av Forsvarets oppfølgingsansvar*

§ 7 andre ledd skal lyde:

I vurderingen av om det skal tildeles prosjektstøtte skal det blant annet legges vekt på om prosjektet

- a. skaper *aktiviteter* og særlig aktiviteter som ivaretar og fanger opp de som ellers faller utenfor
- b. fremmer aktiviteter i nærmiljøet
- c. ivaretar familiene, særlig barn og *unge*
- d. fremmer anerkjennelse og respekt
- e. skaper kontakt mellom skadde og friske, eldre og yngre

- f. særlig er *rettet mot de som har tjenestegjort for Forsvaret i nyere operasjoner*
- g. fremmer samarbeid mellom veteranorganisasjoner.

§ 9 første ledd skal lyde:

En søknad om tilskudd skal være sendt senest *1. september* året før tildelingsåret.

§ 9 andre ledd skal lyde:

En rapport etter § 16 skal være sendt senest *1. september* året etter tildelingsåret.

## **II**

### **Ikrafttredelse og overgangsregler**

1. Forskriften trer i kraft 1. juli 2026 med virkning fra tilskuddsåret 2027.
2. For tilskuddsåret 2027 er det tilstrekkelig at kravet til antall betalende medlemmer etter kapittel 3 er oppfylt 1. september 2026.